

Związek Zawodowy
Celnicy PL

Nysa, dnia 14.10.2016r.

Pan Mateusz Morawiecki
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rozwoju
Minister Finansów

ZZ Celnicy PL – 164/16

Wielce Szanowny Panie Premierze

W nawiązaniu do spotkania w dniu 12 października br. zwracamy się z prośbą o wystąpienie do Sejmu RP o wprowadzenie poprawek do projektu ustaw o Krajowej Administracji Skarbowej oraz przepisów wprowadzających ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie:

1. Zachowania statusu funkcjonariusza przez obecnych funkcjonariuszy S.C.

Ze statusem funkcjonariusza wiąże się szczególny rygor, dyspozycyjności oraz ograniczenia praw konstytucyjnych, co ma związek z rangą wykonywania zadań. Jest to element polityki antykorupcyjnej oraz daje możliwości dysponowania kadrą w większym zakresie, bez ograniczeń wynikających z kodeksu pracy. Status funkcjonariusza, za którym stoi szczególna ochrona państwa, to najskuteczniejszy środek utrzymania kadr na wysoko specjalistycznych stanowiskach często związanych też z dostępem do tajemnic, gdzie wysokością wynagrodzenia służba nie może konkurować z biznesem. Z tego atutu korzystają pozostałe formacje mundurowe. Tak jak w innych formacjach mundurowych, ze względu na potrzeby służby funkcjonariusze celni są wyznaczani do zadań „cywilnych” ze względu na potrzeby służby, ale zachowują swoje doświadczenie, kwalifikacje, posiadają uprawnienia i szkolenia, certyfikaty czy poświadczenia bezpieczeństwa. Mogą być w każdej chwili wykorzystane w innych komórkach. Funkcjonariusze celni są przeszkoleni ze stosowania środków przymusu bezpośredniego i mogą być wykorzystani w obronie terytorialnej kraju. Dzisiaj ponad 14 tys. funkcjonariuszy można postawić w stan podwyższonej gotowości na mocy obowiązujących przepisów. Ich ucywilnienie to

nieodwracalna utrata tego potencjału. W zakresie zadań S.C. sytuacje wymagające wzmocnienia kadrowego mają charakter akcyjny i wymagają niezwłocznej reakcji np. podczas zagrożenia epidemiologicznego (w przeszłości była to kilka razy pryszczycza), gwałtownego wzrostu zadań np. wynikającego ze zmiany przepisów prawa, kursu walut, wydarzeń międzynarodowych – ostatnio z „cywilnych” komórek wykorzystano funkcjonariuszy do zabezpieczenia Światowych Dni Młodzieży. Wzrastające zagrożenie międzynarodowe wskazuje, że takich sytuacji może być coraz więcej. Przez lata służby jest budowana identyfikacja ze służbą i jej etos. Przymusowe ucywilnienie, w tym oficerów mianowanych przez Prezydenta RP byłoby wydarzeniem bez precedensu w historii Polski, zwłaszcza przez rząd, którego przedstawiciele wysoko cenią mundur i wartości patriotyczne. Jest to nieuczciwe potraktowanie tych funkcjonariuszy, którzy przez lata rzetelnie wykonywali swoje obowiązki zgodnie z poleceniem przełożonych, nieraz w warunkach zagrażających zdrowiu, bezpieczeństwu lub urągających przyzwoitości i nie mieli prawa wyboru miejsca służby. Decyzja o ucywilnieniu nie jest korzystna dla państwa, ma objąć według ostatnich wypowiedzi Szefa Służby Celnej niewielką grupę osób, więc proces ten powinien odbywać się w sposób ewolucyjny umożliwiając tym osobom dosłużenie do emerytury w mundurze.

2. Gwarancji zachowania uposażenia na dotychczasowym poziomie,

Wysokość wynagrodzenia to jedno z praw nabytych. Przepisy obecne przewidują sytuacje, gdy może ono być obniżone i są to wystarczające podstawy do wykorzystania, gdy jest zbyt wysokie w stosunku do wykonywanych zadań (obniżenie stanowiska w wyniku negatywnej oceny, kary dyscyplinarnej, odwołania ze stanowiska kierowniczego). Taka gwarancja jest potrzebna dla tysięcy funkcjonariuszy, których wynagrodzenie jest na poziomie ok. średniej krajowej i wobec zakazu wykonywania innych zajęć zarobkowych jest na granicy zabezpieczenia najważniejszych potrzeb rodziny. Niepewność zatrudnienia i uposażenia już powoduje odejście ze służby lub pracy osób o wąskich i cenionych kwalifikacjach, których zastąpienie jest trudne i kosztowne.

3. Rozwiązań zabezpieczających przed nadużyciami w procesie określania nowych warunków służby oraz brakiem propozycji kontynuacji zatrudnienia.

Na spotkaniu w dniu 12 października Szef Służby Celnej zgodził się na takie zabezpieczenie, powinno więc nie być przeszkód na prawne usankcjonowanie mechanizmu. W przeszłości miały miejsce przypadki zwolnień kobiet, które „odważyły”

się na macierzyństwo, ze względu na choroby dziecka były zbyt mało „dyspozycyjne”, osób w wieku przedemerytalnym, osób samotnie opiekujących się dziećmi itp. czy funkcjonariuszy- sygnalistów. Jest to niestety specyfika służb mundurowych oraz skutek niemal nieograniczonej władzy przełożonych. Przewidywany proces składania propozycji stworzy warunki do prywatnych, nieuzasadnionych rozliczeń. Jak pokazało doświadczenie z 1999r przy ustawie o Służbie Celnej samo wprowadzenie możliwości oceny tych decyzji skutecznie ograniczyło takie zachowania.

Mianowanie funkcjonariusza jest szczególnym stosunkiem, który winien być gwarantem ciągłości służby w przypadku braku podstaw dyscyplinarnych do zwolnienia.

4. Wprowadzenie obowiązku wypowiedzenia warunków pracy/służby tj. kontroli sądu pracy nad przypadkami, gdy pracownik/funkcjonariusz nie otrzyma propozycji zatrudnienia.

Zastosowanie w projekcie konstrukcji wygaśnięcia stosunków pracy i służby negatywnie zaopiniował Sąd Najwyższy. Prowadzi to do destabilizacji trwałości tych stosunków. Jak wskazał SN dotychczasowe stosunki pracy i służby po ich przejęciu przez nowo utworzone jednostki Krajowej Administracji Skarbowej powinny podlegać rozwiązaniu w drodze wypowiedzenia jeżeli w następstwie zmian organizacyjnych ich kontynuacja nie byłaby możliwa.

5. Przekazanie do Komisji Europejskiej informacji o planowanych zmianach i ich zakresie dot. realizacji zadań z zakresu celnego.

S.C. jako jedna z 28 administracji UE działają w centrum międzynarodowego przepływu towarów. Odgrywa główną rolę w ochronie zewnętrznych granic UE w zwalczaniu przemytu i ochronie bezpieczeństwa jej mieszkańców. Służby celne we wszystkich państwach UE działają więc jak jedna administracja. Stosują jeden, wspólny zbiór prawa tj. Wspólnotowy Kodeks Celny, realizują wspólną politykę celną, wymieniają się informacjami stosując zintegrowane systemy informatyczne oraz współpracując bezpośrednio. Każda zmiana w tych administracjach podlega zgłoszeniu do organów EU, nawet zmiana lokalizacji oddziałów celnych czy godzin urzędowania, tym bardziej tak ważne zmiany struktury i kompetencji. W związku ze zmianą sytuacji geopolitycznej oraz planowanym wyjściem Wielkiej Brytanii z UE są prowadzone inicjatywy w kierunku przeformułowania priorytetów UE w zakresie kontroli celnej i ochrony granic oraz dostosowania do nowych wyzwań. Zmiany w Polsce powinny być w tym procesie znane.

6. Przesunięcie wejścia w życie reformy oraz podział na etapy.

Projekty KAS oraz przepisów wprowadzających są niedopracowane, o czym świadczą opinie ekspertów oraz ilość poprawek zgłoszonych w Sejmie. Nie jest znana struktura, nie ma analiz poszczególnych procesów ani nie ma przepisów wykonawczych. Czas pozostały do końca roku nie pozwoli na przygotowanie dobrej jakości przepisów wykonawczych, dostosowanie struktury do nowych zadań, przygotowanie spójnych procedur i systemów ani przeszkolenie funkcjonariuszy i pracowników czy podatników. Chaos organizacyjny, nieprecyzyjny podział kompetencji czy zakłócenia w realizacji obowiązków celnych spowodują, że dotychczasowa efektywność i konkurencyjność S.C. zostanie zmarnowana, a firmy przeniosą odprawy (i należności) do innych krajów członkowskich. **Służba Celna jest jedną z najnowocześniejszych administracji w kraju i bardzo dobrze ocenianą także na świecie.** Rozwiązania wprowadzone w polskich portach uznane zostały przez Bank Światowy za najlepsze na świecie. Służba Celna koordynuje kontrole wszystkich służb portowych, aby były przeprowadzane w sposób najmniej uciążliwy dla przedsiębiorców. Niewiele ponad 1 godz. Trwa średnio załatwienie formalności celnych w polskich portach. Według raportów OLAF tj. Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych od 2009r polska Służba Celna jest liderem w ilości ujawnionych papierosów. Wyjątkiem był tylko 2012r. W Polsce to S.C. zajmuje najwięcej papierosów. Według Komisji Europejskiej w Unii Europejskiej to polscy przedsiębiorcy są najbardziej zadowoleni z elektronicznych usług wdrażanych przez polską Służbę Celną. (Raport KE: Flash Eurobarometer 399 „The electronic customs implementation in the European Union”). Wymiana dokumentów w niemal wszystkich procedurach celnych odbywa się wyłącznie elektronicznie.

7. Przyjęcie projektu obywatelskiego – druk nr 30, przed projektem KAS.

Projekt obywatelski jest pierwszym krokiem ku pełnej profesjonalizacji S.C. Pozwoli zrealizować wniosek KP PiS do TK i zrealizuje deklaracje składane w tej sprawie podczas I czytania w imieniu KP PiS, jak również deklarowane publicznie w innych okolicznościach. Przyjęcie projektu obywatelskiego uporządkuje kwestie związane z problemami kadrowymi, strukturą zatrudnienia i pozwoli na usprawnienie funkcjonowania służby.

Rząd przyjął stanowisko do projektu obywatelskiego, które w naszej ocenie nie wykonuje wyroku TK K39/13, jednak wobec braku woli do porozumienia ze strony MF poprawki

realizujące stanowisko Rządu zostały przekazane do Sejmu i w chwili obecnej oczekiwane jest ich procedowanie. Przyjęcie projektu obywatelskiego wg poprawek MF nie pozwoli na zrealizowanie ww. kwestii.

Niemniej wobec braku woli do kompromisu ze strony Szefa SC prosimy o skierowanie wystąpienia do Sejmu RP o szybkie procedowanie projektu obywatelskiego i przyjęcie go przed projektem KAS.

Ponadto, odpowiadając na prośbę aktywnego udziału środowiska w wyeliminowaniu luk, niespójności i błędów w procesowanych projektach ustaw zwracamy się z prośbą o przekazanie aktualnej, jednolitej wersji projektów oraz planowanej struktury nowych organów KAS i podziału zadań. Na stronie Sejmu RP znajduje się pierwotna wersja projektu, do której zgłoszono tak ogromną ilość poprawek, że stała się ona nieaktualna. Projekty w/w ustaw ani poprawek nie były przedmiotem oceny fachowców realizujących zadania z zakresu Służby Celnej. Dotychczas prace nad projektami były utajnione na poziomie MF i uczestniczyła w nich wąska grupa osób, natomiast zakres zadań S.C. jest bardzo szeroki. Jest więc ogromne ryzyko, że powstaną luki uniemożliwiające prawidłową kontrolę, egzekwowanie obowiązków celnych i podatkowych i chroniące oszustów przed odpowiedzialnością karną. W naszej ocenie dotychczasowy przebieg prac nad projektem KAS jest przykładem jak nie powinno się tworzyć prawa!

W załączeniu do pisma przesyłamy analizę przepisów oraz zdarzeń związanych z nadzorem państwa nad poborem akcyzy od alkoholu skażonego. Stanowi ona przykład możliwości kreowania prawa na poziomie urzędniczym ze szkodą dla interesu państwa i obywateli. Sądzymy, że analiza ta znajdzie zainteresowanie w wyjaśnieniu ich przyczyn. Jest to jednocześnie uzasadnienie do ostrożności w ocenie projektów aktów prawnych powstających na poziomie władzy wykonawczej i tworzonej przez urzędników, których efekt pracy nie jest poddany weryfikacji niezależnych fachowców.

Do wiadomości

1. Prezesa Prawa i Sprawiedliwości
2. Szefa Służby Celnej

Załącz. 1 szt.

Z wyrazami szacunku

[Podpis]

PRZEWODNICZĄCY
Związku Zawodowego CELNICY PL

Sławomir Siwy